

Od výběru ke konfrontaci

Středočeská krajská soutěž dětských divadelních souborů 1988

Milan Strotzer

Krajské kolo národní soutěže dětských divadelních a loutkářských souborů se v roce 1988 uskutečnilo opět formou výběru v místech působení dětských divadelních kolektivů. Tímto výběrem prošly tři soubory: Divadélko před tabulí 7. ZŠ Příbram, vedené Vladimírem Horákem a Helenou Enenkelovou, soubor Vltavín ZŠ Štěchovice, vedený Alenou Malou a hudebně dramatický soubor Hostivít ZŠ Hostivice, jehož vedoucí je Dana Říhová.

Příbramské Divadélko před tabulí si opakovaně jako textový základ své inscenace zvolilo poezii Michala Černíka. Svá vystoupení nazvalo Tělohrátky, což je název odpovídající obsahu kompozice vtipných básniček, pohybových krací a zpěvu, evokujících nenásilnou formou radost z pohybu a poznávání vlastního těla. Představením jsou sdělovány především pocity, což podporují zvolené scénografické prvky i hudební složka. Inscenace si neklade nároky jít nad tuto komunikační rovinu. Pohybově uvolněnou a spontánní hru dětí poněkud kazí prohrěšky v mluveném projevu. Důslednější interpretace smyslu veršů a výraznější pointování logických celků by podpořilo vyznění sympatického vystoupení.

Štěchovický Vltavín, inspirovaný Andersenovou pohádkou Pasáček vepřů, se pustil cestou tvořivého výkladu známého příběhu. Scénář Aleny Malé, nadepsaný „Pasáček“ zachycuje toto tvoření, jež dospělo k rozšíření motivací jednání jednotlivých postav hry, k obohacení jejich charakterů, dokonce i k jakémusi trojjedinému pasáčkovi, jenž je vybaven různými vlastnostmi a představován třemi chlapci. Toto tvoření je vynalézavé i v řešení rekvizit, což nebývá u této pohádky jednoduchou záležitostí. Až potud je to výborné. Problém je ve vlastním jevištním ztvárnění tohoto záznamu kolektivní tvořivosti. V něm se projevuje nevýraznost demonstrovaných charakterů a jejich vzájemných vztahů, chybí důsledné rozdělení, výstavba a pointování jednotlivých situací hry. Představení chybí práce s takovými prostředky, jakými je tempo a rytmus. Vše se jakoby slévá a plyne, vše je stejně důležité, takže se z představení vytrácí konflikt, který je scénářem sice připraven, ale na jevišti se nekoná. Souhrnně vzato: poučená práce autorská, dramaturgická a schopnost tvořivého zapojení dětí do procesu hledání motivací, charakteristik a

výrazových prostředků se rozměnila v absenci nejzákladnějších stavebních kamenů režijní práce. Je to škoda už proto, že autorská a dramaturgická příprava i inscenační záměr jsou velice dobrým základem pro vytvoření zajímavé inscenace.

Hostivický Hostivít, jenž na sebe v loňském roce upozomil inscenací Hry o Dorotě, neopustil ani ve své další práci oblast lidového divadla. Vedoucí souboru se tentokrát zmocnila chodské lidové pověsti a s použitím její parafráze, napsané Zdeňkem Šmídem, vytvořila dramaturgii, humorný příběh o dobývání Milána českým vojskem a králem Vladislavem v čele, o vynalézavosti chodských chlapců, kteří svým důvtipem umožnili dobytí města. Příběh je zpracován v duchu vesnického lidového divadla. V inscenaci je využito nápadité kompozice dialogických výstupů se sborovými akcemi zpívanými i tanečními. Přehledné zpracování příběhu, důsledné dodržení demonstračního principu, vtip a humor, stylově čistá výtvarná složka inscenace, pohybové a pěvecké schopnosti aktérů hry, jejich bezprostřednost a spontaneita i schopnost vnášet do hry svou vlastní invenci, to jsou bezesporné klady inscenace. Největším problémem je úroveň techniky řeči, zvláště u chlapců. Dílčím problémem je stavba některých situací. Jejich vrcholy by měly být výraznější, zvláště v situacích, kterými jsou demonstrovány jednotlivé fáze dobývání města. Hostivický hudebně dramatický soubor opětovně poukázal svou další hrou, kterou nazval Tragédie převeliká o dobytí Milána, na nepřebornost zdrojů a možnosti využití inspirace lidovým divadlem, jež je svým inscenačním principem, tj. principem demonstrace, dětskému divadlu nejvlastnější. Krajská odborná porota doporučila hostivický soubor k účasti na Kaplickém divadelním létě. Zároveň doporučila uvážit navržení příbramského Divadélka před tabulí jako náhradní soubor.

Středočeská krajská soutěž dětských divadelních a loutkářských souborů nebyla velká svým rozsahem. Nutno poznamenat, že by se patrně našlo více účastníků na srovnatelné úrovni. Avízo o tom dala krajská dílna dětského divadla, uskutečněná v listopadu 1967 v Mnichově Hradišti. Poměrně dlouhý čas, který uplynul od prvního uvedení některých inscenací do termínu krajské soutěže a s ním spojený nezanedbatelný posun věku dětí se staly překážkou záruky úspěšného vyznění inscenací. Zvláště tato okolnost vedla vedoucí těchto souborů k odstoupení od účasti v krajské soutěži. V podmínkách výběru, který je v současnosti v kraji uplatňován, nebylo na účast těchto kolektivů naléháno, neboť nedochází k faktické konfrontaci, jíž by mohly být soubory přítomny tak, jak tomu bývá na přehlídkách. V soutěži se tudíž objevily pouze ty výsledky práce souborů, které skýtaly naději na poměrování na půdě národní

přehlídky v Kaplici. Je to i určitý klad, neboť jsme v minulosti při stejném způsobu organizace soutěže byli vždy svědky inscenací, které svou úrovní neodpovídaly výběru pro Kaplické divadelní léto.

Stoupající poučenost vedoucích souborů a spolu s ní úroveň inscenačních výsledků, která se projevila jak v letošní krajské soutěži, tak zejména v 3. ročníku Dílny dětského divadla v Mnichově Hradišti, nastolily aktuální potřebu obnovení krajské soutěžní přehlídky, která by kromě svého základního poslání, jako další článek rozvoje dětského divadla a dramatické výchovy v kraji, sloužila jako platforma výběru inscenací pro národní přehlídku. V současné době jsou připravovány první kroky pro organizační zajištění krajské přehlídky, s jejímž uskutečněním – obnovením chceme započít v březnu 1989, nejdéle však o rok později. To klade nemalé nároky i na organizaci práce v okresech. Nemalé proto, že většina okresních kulturních středisek má pouze jednoho pracovníka pro tzv. slovesné obory. Ti jsou v období měsíce února, kdy by nutně musely být okresní přehlídky kvůli bezprostřední návaznosti na přehlídku krajskou, zaneprázdněni vrchovatou měrou. Organizují obvodní a okresní kola soutěží v recitaci a uměleckém přednesu, mnozí i další akce např. v oboru literární tvorba a jiné. Letitá diskuse o tom, jak to nejde, bude muset ustát, máme-li zájem rozvíjet dramatické činnosti dětí. O jejich jedinečnosti a prospěšnosti nad jinými zájmovými aktivitami, pro jejich syntetický charakter, doufám, již není pochyb. Spolu s tím nemůže být pochyb o nutnosti investovat prostředky a síly do organizování přehlídek či dílen v každém jednom okrese. Že to řešit jde, ukazuje ve Středočeském kraji OKS Mělník a některá další. Tzv. slovesné obory jsou zde rozděleny mezi dva pracovníky, existují samostatné poradní sbory, existují dílny dětského divadla a další vzdělávací akce, jsou organizovány okresní přehlídky dětského divadla atd. Nechci předurčovat vzor OKS Mělník ani jiná k nezhodnocenému přejímání organizace a rozsahu práce, chci jen poukázat na to, že dokazování, jak to nejde, jednoduše neobstojí. Jistě se dají nalézt i jiná řešení, jako např. spojení okresních soutěží v recitaci se soutěží dětského divadla apod.

Je nejvyšší čas, aby se v okresech, kde dosud těmto otázkám nevěnovali příslušní odpovědní pracovníci pozornost, počaly vytvářet potřebné podmínky pro rozvoj dětského divadla a dramatické výchovy bezodkladně. Ostatně, krajská soutěž na sebe nenechá dlouho čekat a na její půdě se pak zřetelně projeví, kde se intenzivně pracuje a kde se o preferenci v zaměření na děti a mládež jenom mluví a píše.

Napsáno pro časopis Amatérská scéna

Publikováno: Časopis Amatérská scéna 7/1988, str. 10